

VALTUUSTOALOITE

Vanhustenhoivan yksiköiden sulkemispäätösten uudelleenarviointi ja 9.12.2025 palveluverkkopäätöksen toimeenpano

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoon hyväksyttiin aluevaltuuston 9.12.2025 kokouksessa äänestyksen jälkeen seuraava lisäys:

”Palveluverkon vanhusten hoivan ratkaisut arvioidaan uudelleen jokaisessa kunnassa. Uudelleenarviointi on tehtävä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden säilyttämisen talousvaikutusten, ostopalveluiden vähentämisen, sekä kevyempien palveluiden kehittämisen ja omaishoidon sekä osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamisen näkökulmasta. Arvioinnin tulee olla Hyvaksin strategian mukainen. Viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoiva lähellä on turvattava. Se tukee myös muuta sosiaali- ja terveystoimintaa. Tavoitteena tulee olla se, että tarkoituksenmukaiset vanhushoivan yksiköt säilyvät saavutettavasti eri puolilla maakuntaa, ja ne ovat perhekeskusten tavoin käytettävissä myös muille sote-palveluille. Arviointiryhmän edellyttämät säästöt palveluverkosta on toteutettava selvityksen pohjalta, mm. vähentämällä ostopalveluita.”

Kyseinen kirjaus on sitova tahdonilmaisu. Se ei ole toteamus vaan toimeksianto.

1. Päätöksen toimeenpanon epäselvyys

Tällä hetkellä ei ole julkisesti selkeästi esitetty:

- mitä konkreettisia toimenpiteitä uudelleenarvioinnin käynnistämiseksi on tehty
- missä aikataulussa arviointi toteutetaan
- ketkä vastaavat valmistelusta
- miten kuntia ja omaisia kuullaan
- miten talousvaikutukset ja ostopalveluiden vähentämismahdollisuudet selvitetään

On myös epäselvää, kuka vastaa kuntien kanssa käytävistä neuvotteluista ja missä muodossa neuvottelut toteutetaan.

2. Strateginen ja perusoikeudellinen velvoite

Hyväksytty tekstilisäys velvoittaa nimenomaisesti turvaamaan:

- viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoivan lähellä
- saavutettavat yksiköt eri puolilla maakuntaa
- ostopalveluiden vähentämisen ensisijaisena säästökeinona sekä niiden kriittinen tarkastelu etenkin tilanteissa, joissa ne ovat julkisista palvelutuotantoa kalliimpia.

Tämä kytkeytyy myös Suomen perustuslain 19 §:ään (oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin), 6 §:ään (yhdenvertaisuus) sekä 22 §:ään (julkisen vallan velvollisuus turvata perusoikeudet).

Jos yksiköitä suljetaan ennen kunnittaisen uudelleenarvioinnin toteuttamista, voidaan katsoa, että aluevaltuuston nimenomainen päätös jää toteutumatta.

3. Taloudellinen näkökulma

Aluevaltuusto on linjannut, että säästöjä on haettava mm. ostopalveluita vähentämällä.

Mikäli julkisia yksiköitä suljetaan ja samalla lisätään ostopalvelujen käyttöä, päätöksen henki ei toteudu.

Lisäksi yksiköiden säilyttäminen voi:

- tukea omaishoitoa
- ehkäistä raskaampien palveluiden tarvetta
- vähentää sairaalajaksoja
- vahvistaa henkilöstön pysyvyyttä

Vertaisarvioitu irlantilainen tutkimus (Mello & O'Connor, Journal of Gerontological Nursing 2016) osoittaa, että pitkäaikaishoidon asukkaiden siirrot yksiköstä toiseen liittyvät lisääntyneeseen sairastavuuteen, uusien masennuslääkitysten kasvuun. Paikan siirtoon liittyy pelkoja ja epävarmuuksia, jotka tosin ovat vähennettävissä ottamalla asukkaat heti alusta saakka muuttoon tähtäävään valmennusohjelmaan

Hoivayksiköiden sulkeminen ei siten ole pelkästään hallinnollinen ratkaisu, vaan lääketieteellisesti merkittävä riskitekijä hauraassa asemassa oleville ikäihmisille. Siksi ennen täytäntöönpanoa on tehtävä huolellinen terveys- ja perusoikeusvaikutusten arviointi sekä varmistettava, että aluevaltuuston 9.12.2025 tekemä kunnittainen uudelleenarviointi toteutuu täysimääräisesti.

Kyse ei ole pelkästään hallinnollisesta tarkistuksesta. Kyse on siitä, toteutetaanko aluevaltuuston oma päätös ja turvataanko ikäihmisten hoiva lähellä kotikuntaa, vai ohitetaanko aluevaltuuston linjaus käytännön toimeenpanossa.

4. Aloite

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että:

1. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle kirjallisen selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin 9.12.2025 hyväksytyn tekstilisäyksen toimeenpanemiseksi on ryhdytty.
2. Selvityksessä nimetään vastuuhenkilöt ja aikataulu kunnittaiselle uudelleenarvioinnille.
3. Kuntien kanssa käytävien neuvottelujen vastuutaho ja prosessi täsmennetään.
4. Ennen kuin kunnittainen arviointi on tehty ja tuotu valtuustolle, vanhustenhoivan yksiköiden sulkemisia ei panna täytäntöön.
5. Arvioinnissa esitetään erikseen laskelmat ostopalveluiden vähentämisestä ja yksiköiden säilyttämisen talousvaikutuksista.
6. Hyvinvointialue valmistelee tämänkaltaisia toimenpiteitä varten valmennusohjelman asukkaille, joita muutos koskee.

17.2.2026

Leila Lindell

Sirpa Martins

Kari Kiskinen

Use Weje 77.2.2026

Jojo Mykkinen

~~Juha Järvelä~~
Juha Järvelä

Pekka Niittanen

Matti Viiri

Johanna Huimalahti

Samuel Oksanen

Sanna

Sanna Järvelä

Pekka Kyösti

Sari Kumpulainen

Hanna Henttonen

Jarno Saukko

Joni Collander

Matti

Pekka

Tapio

Tapio Puolamäki

